



**SAKİN ŞEHİR (CİTTASLOW) HAREKETİNDE KÜLTÜREL MİRAS ÖGELERİ: ELMALI İLÇESİ
ÖRNEĞİ**
**CULTURAL HERITAGE ITEMS IN SLOW CITY MOVEMENT (CITTASLOW): THE CASE OF ELMALI
DISTRICT**

Mükerrem ATALAY ORAL*
Rukiye KILIÇ**

Öz

Sürdürülebilir turizm için yerel yada kırsal kalkınma modeli olan sakin şehirler gün geçtikçe önemli bir konuma sahip olmaktadır. Sakin şehir özelliğini içinde barındıran şehirlerin özellikleri, potansiyelleri ve değerleri araştırılmaya değer bir konu olup, sakin şehirler sahip oldukları karakteristik özellikler açısından farklılık gösterebilmektedir. Ülkelerin sosyal ve ekonomik gelişmelerine paralel olarak değişen bu kavramın özellikle yerel kalkınmada kırsal kalkınma modeli olarak görülmesi bu konuya olan farkındalığı arttırmıştır. Şehirlerin de pazarlanabiliyor olması sebebiyle rekabetin şehircilik anlamında da hızla artması ve yaygınlaşması, birçok şehrin kendine özgü değerler ve nitelikler ile ön plana çıkması, araştırmacıları şehirlerin pazarlanabilirliği konusunda fark yaratma çalışmalarına yönlendirmiştir. Bu çalışmanın amacı şehir sakinlerinin kültürel miras olarak gördüğü kültürel değerlerini ve kültürel mirasın korunmasına yönelik düşüncelerini tespit etmek ve sakin şehir (cittaslow hareketi) hareketine dayalı bir kırsal kalkınma modeli önerisi sunmaktır. Şehrin kırsal kalkınma boyutunda (cittaslow hareketi) sakin şehir kapsamında değerlendirilebilecek kültürel miras öğelerinin belirlenerek şehrin pazarlanabilirlik değerinin ortaya çıkarılması çalışmanın önemini ortaya koymaktadır. Çalışmada yüz yüze anket metodu ile şehir sakinlerinden veri toplanmıştır. Araştırmada 490 katılımcıdan tesadüfî örnekleme yöntemlerinden basit tesadüfî örnekleme yöntemi ile elde edilen veriler amaca uygun istatistik programında analiz edilmiştir. Araştırmada güvenilirlik analizi, frekans analizi ve ki-kare testi yapılmıştır. Araştırmada şehir sakinlerinin sosyo-demografik özellikleri ile Elmalı'da kültürel mirasın yeterince korunmasına ve Elmalı'da kültürel mirasın korunmasında turizmin etkisine yönelik düşünceleri arasındaki ilişki ki-kare analizi ile incelenmiştir. Sonuç olarak; şehir sakinlerinin kültürel miras olarak gördükleri kültürel değerler Vahab-i Ümmi Türbesi, Sinan-ı Ümmi Türbesi, Ömer Paşa Camii ve Türbesi, Abdal Musa Türbesi ve Elmalılı Hamdi Yazır Müzesi'dir. Şehir sakinleri kültürel mirasın "Tarihsel Değer Olduğu ve Gelecek Nesillere Aktarılması" için korunması gerektiği düşüncesindedirler. Ayrıca yapılan çalışmada şehir sakinlerinin medeni durumu ile Elmalı'da kültürel mirasın yeterince korunması ve Elmalı'daki ikametgah süresi ile kültürel mirasın korunmasında turizmin etkisine yönelik düşünceleri arasında istatistiki olarak anlamlı ilişkiler saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sakin Şehir, Kültürel Miras, Pazarlama, Ki-Kare Analizi.

Abstract

Calm cities, which are the local or rural development model for sustainable tourism, have an important position day by day. The characteristics, potentials and values of the cities which have the feature of the calm city are worth exploring, and the calm cities can vary in terms of their characteristics. The fact that this concept, which changes parallel to the social and economic developments of the countries, is seen as a rural development model especially in local development increased awareness of this issue. Due to the fact that cities can be marketed, the rapid increase and expansion of competition in urbanism, and the fact that many cities stand out with their unique values and qualifications have led researchers to make a difference in the marketability of cities. The aim of this study is to determine the cultural values of the inhabitants of the city as cultural heritage and their thoughts on the protection of cultural heritage and to offer a rural development model based on the movement of the calm city (cittaslow movement). In the rural development dimension of the city (cittaslow movement) to determine the cultural heritage elements that can be considered within the scope of the calm city to reveal the value of the marketability of the study reveals the importance of the study. Data were collected from city residents by face to face survey method. In the study, the data obtained from the random sampling methods of 490 participants were analyzed in the statistical program. Reliability analysis, frequency analysis and chi-square test were used. In this research, the relationship between the socio-demographic characteristics of the city dwellers and the conservation of cultural heritage in Elmalı and the thoughts of tourism in Elmalı on the effect of tourism in the preservation of cultural heritage were examined by chi-square analysis. As a result; cultural values of the inhabitants of the city as cultural heritage are Vahab-i Ümmi Tomb, Sinan-ı Ümmi Tomb, Ömer Paşa Mosque and Tomb, Abdal Musa Tomb and Elmalılı Hamdi Yazır Museum. The inhabitants of the city believe that the cultural heritage should be protected for "historical value and transfer to future generations". In addition, there were statistically significant relationships between the marital status of the city dwellers and the conservation of cultural heritage in Elmalı and the thoughts about the effect of tourism on the preservation of cultural heritage in Elmalı.

Keywords: Calm City, Cultural Heritage, Marketing, Chi-Square Analysis.

* Öğr. Gör. Dr., Akdeniz Üniversitesi, Elmalı Meslek Yüksekokulu, İşletme Yönetimi Programı, mukerrem_atalay@hotmail.com, mukerrem@akdeniz.edu.tr

** Öğr. Gör. Dr., Akdeniz Üniversitesi, Elmalı Meslek Yüksekokulu, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Programı, rukiyekilic@akdeniz.edu.tr



1. GİRİŞ

Yerel kalkınma; kırsal alanda doğal kaynak kullanımını esas alan kalkınma modelidir. Yerel kalkınmanın amacı bir yönüyle yöredeki bütün bireylerin gelir düzeyinin ve yaşam kalitesinin yükseltilmesi yoluyla gelişmişlik farklarının azaltılması iken, diğer yönüyle çevresel ve kültürel değerlerin korunmasını ve geliştirilmesini gözetken, yerelde farklılaşan ihtiyaçları, potansiyelleri ve dinamikleri dikkate alarak çok sektörlü yaklaşımla planlanan faaliyetler bütünü oluşturmaktır (Yalçın ve Yalçın, 2013, 33).

Yerel sürdürülebilir kalkınma ise; yerel toplulukların fiziki, ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasal alanlarda sürdürülebilir kalkınma ilkelerine uygun olarak gelişiminin sağlanmasını amaç edinerek, yöresel aktör ve dinamiklerin katılımıyla uzlaşma sağlanmasıdır (Yalçın ve Yalçın, 2012).

Yerel sürdürülebilir kalkınmada, amaçlara ulaşmak için yörenin güçlü ve zayıf tarafları ile fırsat ve tehditleri çok iyi belirlenmelidir. Yereldeki gerek resmi gerekse sivil toplum kuruluşlarından oluşan mekanizmalara işlevsellik kazandırılarak kendi öz değerlendirmelerini yapmaları ve potansiyellerini ortaya çıkarmaları beklenmektedir (Yalçın ve Yalçın, 2013, 34).

Kültürel miras öğelerinin tanımlanması, yerel kalkınma kapsamında değerlendirilmesi özellikle kırsal kalkınmada bir model olarak kullanılabilir. Çünkü kültürel miras öğeleri her şehrin kendine özgü varlıklarını temsil eden birer argüman niteliğindedir. Bu argümanların pazarlama bileşeni olarak kullanılması ile kırsal kalkınma modeli oluşturulabilir. Bu modelin sakin şehir özelliği taşıyan şehirlerde oluşturulması ve gelişiminin takip edilmesiyle şehrin pazarlanabilirlik potansiyeli artırılabilir.

Her şehir, doğayı, yereli ve mevcut tüm kültürel değerleri korumayı amaç edinerek, kendi yaşam tarzını, kendi özgün dokusunu korumak üzere kendi kentsel gelişim kriterlerini belirleyebilmelidir (Atalan ve Makaklı, 2014, 548). Bu ise o kentin sahip olduğu kültürel miras öğelerinin belirlenmesi, bu öğelerin turizmde değer olarak görülmesi ve bu öğelerin şehrin markalaşmasında ve pazarlanabilirlik değerinin belirlenmesinde kullanılması ile olabilecektir. Bu anlamda sakin şehir hareketinde kültürel miras öğelerinin yerel kalkınmadaki önemi yadsınamaz bir gerçek olarak durmaktadır. Bu sebeple bu çalışmada güneyin incisi olarak tanımlanan Kadim Şehir Elmalı ilçesine ait kültürel miras öğeleri belirlenerek, kültürel miras öğelerinin korunmasına yönelik Elmalı'da yaşayan şehir sakinlerinin görüşlerine yer verilmiştir. Çalışmada sakin şehir hareketinde kültürel miras öğeleri ile şehrin pazarlanabilirlik değerinin ortaya çıkarılmasına odaklanılmıştır.

2. LİTERATÜR TARAMASI

Sakin şehir konusunda özellikle son zamanlarda literatürde yapılmış birçok çalışmaya rastlanmıştır. Bu çalışmaların birçoğu Türkiye'de sakin şehir ünvanı almış olan şehirler ya da sakin şehir potansiyeli taşıyan şehirlerle ilgili yapılmış çalışmalardır. Yapılan çalışmalardan farklı olarak bu çalışmada ise; kültürel miras öğelerinin belirlenmesine, belirlenen kültürel miras öğelerinin sakin şehir hareketi ekseninde değerlendirilerek kırsal kalkınma modeli oluşturulmasına yönelik önerilere yer verilmiştir. Sakin şehir konusunda yapılan çalışmalar kısaca şu şekilde özetlenebilir:

Dünder ve Sert (2018, 74-91) yaptıkları çalışmada Seferihisar halkının "Yavaş Şehir" kavramına ilişkin algısını incelemişlerdir. Araştırma sonucunda yerel halkın, şehrin "Yavaş Şehir" olmasından memnun oldukları, "Yavaş Şehir" olduktan sonra şehirde ekonominin canlandığı, ziyaret artışı ile birlikte turizmin geliştiği, şehrin çevresel ve sosyo-kültürel anlamda geliştiği, şehrin tanınırlığının arttığı yönünde olumlu görüşlerinin olduğunu tespit etmişlerdir. Bunun yanında yerel halkın yavaş şehirlilik ile; şehirde trafik sıkışıklığı, aşırı ve çarpık kentleşme, gürültü, bölgesel enflasyon, kalabalıklaşma ve çevre kirliliği sorunlarının ortaya çıktığı şeklinde olumsuz görüşlerinin olduğunu belirtmişlerdir.

Özmen ve Can (2018, 91-101) yerel yönetimler ve paydaşların farkındalık düzeylerini artırmak amacıyla yaptıkları çalışmada, Cittaslow'a yönelik açıklamalar yaparak, uygulamadaki çıktılarını eleştirel bir perspektifle değerlendirmişler ve önerilerde bulunmuşlardır. Cittaslow Hareketi'nin özüyle uygulamada yapılanların ters düştüğünü savunmuşlardır. Tabandan gelen örgütlü bir yapıyla, yerel kaynakların korunması ve sürdürülmesi yoluyla kentsel yaşam kalitesinin artırılmasını amaçlayan Cittaslow Hareketi'nin bütün paydaşlara yerel niteliklerin ekonomik kalkınma için kullanılmasından öte onların korunması ve sürdürülebilirliğine verdiği değer olduğunun anlatılması gerektiğini belirtmişlerdir. Ülkemizde yapılan akademik çalışmaların Cittaslow Hareketi'nin asıl amacı olan sürdürülebilirliğe ve yaşam kalitesine verdiği önemine yönelmesini ve yerel yönetimlerle işbirliği yapılarak bu çalışmalarla bütün paydaşların farkındalığının artırılması gerektiğini vurgulamışlardır.

Düzenli (2018, 307-314) çalışmasında Gerze'nin çevresel özelliklerini incelemiş; Gerze'yi sakin şehir olma kriterleri açısından değerlendirmiştir. Cittaslow Hareketi'nin, sürdürülebilir kentleşmede etkili bir model olabilmesi için, büyük kentler için de geliştirilmesi gerektiğini savunmuştur.



Zengin ve Genç (2018, 585-599) çalışmalarında Göynük'ün yavaş şehir ağına dâhil olunmasıyla birlikte burada faaliyet gösteren özel sektör işletmelerinin pazarlama faaliyetlerine yaklaşımını araştırmışlardır. Sonuç olarak yavaş şehirlerde faaliyette bulunan işletmelere bir takım önerilerde bulunmuşlardır. Bunlar; alternatifli pazarlama araçlarının kullanılması, sosyal medya ağlarının etkin kullanılması, fuar vb. etkinliklere katılımın sağlanması, seyahat işletmeleriyle yakın ilişkiler kurulması, yavaş şehir logosuyla beraber Göynük ismi kullanımının teşvik edilmesi, yerel halkın Cittaslow Hareketine olan desteğinin korunması, yavaş şehir doğasına uygun yerel üretimin teşvik edilmesi, altyapı (ulaşım) ve üstyapı (konaklama) unsurlarının tamamlanması, yavaş şehirlerin doğasına uygun alternatif aktivitelerin oluşturulması şeklinde sıralanabilir.

Mallet (2018, 1-19) yapmış olduğu çalışmada Cittaslow Hareketi'nin Fransa'daki yayılımını incelemiştir. Yavaş kavramının, sürdürülebilir kalkınmada refahın göstergesi olduğunu ancak, Cittaslow'un heterojen yerel uygulamalar gerektirdiğinden dolayı sadece bölgesel düzeyde etkili olabileceğini belirtmiştir. Özellikle küçük belediyelerin yaşadıkları sıkıntılardan bahsetmiş, Cittaslow'un yereli geliştirmeye eğilimli bir hareket olmasına rağmen bu durumun bir paradoks oluşturduğunu vurgulamıştır.

Deniz (2017, 1399-1412) yapmış olduğu çalışmada sakin kentler üzerine değerlendirmelerde bulunmuş, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından kısa süre içerisinde Türkiye'nin potansiyel sakin kent haritasının çıkarılması gerektiğini vurgulamıştır.

Acar (2017, 396-404) yapmış olduğu çalışmada İhlara Yöresinin Cittaslow Tüzüğüne uygunluğunu incelemiştir. Sonuç olarak, yörenin 45 kriteri sağladığı ve başta yerel halkın katılımı ile diğer paydaşları da gözetken katılımcı bir strateji ile Cittaslow Birliği'ne başvuruda bulunabilmek için gerekli şartları taşıdığı tespit edilmiştir.

Yavuzçehre ve Donat (2017, 115-126) 2015 yılı öncesi Türkiye'deki dokuz Sakin Kentte (Akyaka, Gökçeada, Halfeti, Perşembe, Seferihisar, Taraklı, Vize, Yalvaç, Yenipazar) Sakin Kent üyelik kriterleri çerçevesinde kamusal mekânlardaki çalışmalara yönelik saha araştırması yapmışlardır. Sonuç olarak kamusal mekâna yönelik ortak tip proje ve düzenlemelerin olmadığı konusuna dikkat çekmişlerdir. Türkiye'deki Sakin Kentler için kamusal mekânlar üzerinde daha fazla çabaya ve çalışmaya ihtiyaç duyulduğunu belirterek, Sakin Kentlerin başarısı ve gelecekteki konumunun kamusal mekânlara yönelik çalışmalara bağlı olduğunu ifade etmişlerdir.

Özmen vd. (2017a, 140-158) Yalvaç'ta sakin şehir algısına ve sakin şehre ilişkin çevresel, kültürel ve ekonomik kalkınma boyutunu içeren bir araştırma yapmışlardır. Araştırma sonucunda, Yalvaçlıların, Yalvaç'ın sakin şehir olmasının çevrenin ve kültürel değerlerinin korunması noktasında şehirlerine katkı sağladığı, ancak ekonomik ve kalkınma anlamında katkı sağlamadığı görüşünde oldukları tespit edilmiştir.

Özmen vd. (2017b, 59-71) yapmış oldukları çalışmada somut olmayan kültürel mirasın aktarılmasında kadınların etkin rolü bulunduğunu ve sakin şehirlerde buna yönelik çalışmalara da etkin katılım sağlandığını ortaya koymuşlardır.

Ak (2017, 884-903) çalışmasında Türkiye'deki yavaş şehirler açısından söz konusu uygulamaları incelemiştir. Türkiye örneklerine bakıldığında yavaş şehir hareketinin -en azından mevcut durum itibarıyla- başarılı olarak değerlendirilmesinin mümkün görünmediğini, çünkü yavaş şehir hareketi, teorik olarak sorunsuz gibi görünse de bu hareketin başarıya ulaşmasında coğrafi ve kültürel etkilerin rolünün azımsanamaz olduğunu belirtmiştir. Ayrıca coğrafi ve kültürel etkiler kadar yerel yönetimler ve halkın rolünün de hareketin başarıya ulaşmasında belirleyici olduğunu, hareketi sahiplenip sürdürülebilirliğini sağlayacak yerel liderlere ihtiyaç duyulduğunu ifade etmiştir. Halkın da bu hareketi sahiplenmesi ve yaşadığı yerin yavaş şehir olmasından memnun olmasının sağlanması gerektiğini vurgulamıştır. Türkiye'de yavaş şehir hareketinin yaygınlaşmasının önünde yerel demokrasi ve katılım mekanizmalarının bir sorun alanı olarak durduğunu belirtmiştir. Türkiye'de "Yavaş Şehir" unvanına sahip örnek bir şehirde yerel halk ile yapılacak görüşme-anket gibi alan araştırması yöntemlerinin kullanılması ile yapılacak araştırmaların, halkın düşünce, algılama ve değerlendirmelerini ölçmek açısından faydalı olacağını önermiştir.

Burkut (2017, 297-306) yapmış olduğu çalışmada Türkiye'de Cittaslow üyeliği kabul edilen şehirleri değerlendirmiş, Cittaslow'un şehrin sahip olduğu kültürel miraslarını, mimarisini, doğal güzelliklerini ve doğal kaynaklarını ayrıca somut olmayan kültürel mirasın da korunmasını ve tanıtılmasını sağladığını vurgulamıştır.

Başarangil ve Ulaş (2017, 107-116) Vize sakinlerinin Cittaslow hareketine karşı algılarını, bu hareketin Vize sakinlerince desteklenip desteklenmediğini araştırmışlar ve Vize vatandaşlarının Cittaslow hareketini doğal çevre, refah, kültür ve ekonomiye yönelik etkiler olarak algıladıkları sonucuna ulaşmışlardır.



Özmen vd. (2016, 9-22) Türkiye'deki sakin şehirlerin sürdürülebilirlik çerçevesinde ne tür çalışmalar yaptığını aktarmışlardır. Sonuçta; Cittaslow kriterlerinden en önemlisinin Cittaslow felsefesinin halka benimsetilmesi ve farkındalığının artırılması olduğunu vurgulamışlardır.

Yılmaz vd. (2016, 1-18) Uluslararası Yavaş Şehirler Birliği'nin öngördüğü kriterler kapsamında Güzeyurt ilçesinin yavaş şehir potansiyelini belirlemek üzere bir araştırma yapmışlardır. Araştırma yavaş şehir hareketinin, yöre turizminin gelişmesine ve yöre ekonomisine önemli katkılar sağlayabileceği, yerel kültürün devamlılığı açısından farkındalık oluşturabileceğine yönelik sonuçları içermektedir.

Çıtak (2016, 2692-2706) Sakin Şehirler Hızlı Turistler başlığını taşıyan çalışmada, şehirlerin, sakin şehir, "cittaslow" unvanı almalarıyla beraber turizmde de atağa geçtiklerini, "cittaslow markası" ile bu sakin kentlerin tanınırlığının arttığını, bu durumun bu kentleri turistler için birer cazibe merkezi haline getirdiğini vurgulamıştır. Çalışmada özellikle çevresel ve kültürel değerlerin korunmasına, bu unsurların nasıl turist çekebileceğine ve yavaşlık unsurunun kitle turizminden uzaklaşarak sürdürülebilir turizm kavramına nasıl yaklaştıracağına yönelik önerilerde bulunmuştur.

Kocaman ve Kocaman (2016, 297-302) yapmış oldukları çalışmada Zile ilçesine Cittaslow modelinin nasıl uygulanabileceği üzerinde durmuşlardır. Zile ilçesinin, sahip olduğu kültür ve gastronomi turizmine yönelik değerler ile "yavaş şehir" modelini kullanarak markaya dönüşmesi, bu yolla bölgesel ekonomik kalkınma sağlanması amacıyla yürütülen bu çalışmayla bir yol haritası çıkarılmıştır. Bu doğrultuda, ilçedeki resmi kurum ve kuruluşlar ile sivil toplum örgütleri ve halkın birlikte harekete geçmesinin sağlanması, oluşturulacak komisyonlar ile hazırlanan planlar çerçevesinde gerekli düzenleme ve yatırımların hayata geçirilmesi gerektiği üzerinde durulmuştur. Bu sürece doğrudan ve dolaylı katkı sağlamak üzere ilçede yaşayan herkese gerekli eğitim ve bilgilendirmenin sağlanarak, inanan ve sürece katılmaya gönüllü bir toplum oluşturulmasının önemini vurgulamışlardır.

Hekimci (2014, 44-49) yapmış olduğu çalışmada Yavaş Şehir Hareketi'nin ortaya çıkışı ve nedenleri, Yavaş Felsefesi, Yavaş Şehir Ölçüt ve Standartları, Kent Ergonomisi, Kentsel Yaşam Kalitesi, Verimlilik İlişkileri, Sürdürülebilir Tüketim ve Üretim, Sürdürülebilir Kalkınma konularını Seferihisar uygulama örnekleri ile ele almıştır. Sonuç olarak, Türkiye'nin tarihi, mimari, kültürel özgünlüklerini vurgulayacak yüzlerce yöresi bulunduğunu, bu yörelerin yavaş şehir markalaşmasıyla dünya çapında akredite edilme olanağı ile birlikte değerlendirildiğinde; Türkiye'nin, üretim ve tüketimde yerel sosyo-ekonomik sinerjiyi sağlayarak sürdürülebilirliği gerçekleştirilebilecek olan önemli bir yerel kalkınma hamlesinin gerçekleştirebileceğine inanıldığını belirtmiştir.

Atalan ve Makaklı (2014, 547-558) Cittaslow Hareketi kapsamında, Besni ilçesinde kent yaşam kalitesinin artırılması, çevre ve kültürel değerlerin korunması konusunu incelemişlerdir. Araştırmada, en önemli hedefi yerel toplumun ve ziyaretçilerinin yaşam kalitesini yükseltmek olan bu hareketin, kısa zamanda uluslararası bir ağ haline geldiğini ve gerekli kriterleri taşıyan pek çok kentimizin Cittaslow birliğine kabul edilebileceğini vurgulamışlardır.

Karadeniz (2014, 84-107) çalışmasında Ordu ilinin Karadeniz kıyısında uzanan Perşembe ilçesinin, son yıllarda sosyo-ekonomik açıdan birçok değişikliklere sahne olduğunu, yörenin kalkınmasını sağlamak amacıyla ilçenin sahip olduğu coğrafi ve sosyo-ekonomik koşullar ile potansiyeli değerlendirilerek "sakin şehir" ağına katıldığını belirtmiştir. Perşembe ilçesinin, sıradan bir sahil kasabası (edilgen) kimliğinden kurtularak, kendi kapasiteleri, birikimleri ve kimlikleri ile Türkiye ve dünya içinde var olmaya çalışan bir ivme kazanacağını vurgulamıştır. Ayrıca çalışmada sürdürülebilir turizm hizmet eden, çevresel ve kültürel dokunun korunduğu, yöresel mutfak, müzik, sanat ve folklor öğelerinin ön planda tutulduğu bir yerel kalkınma modeli olan "Sakin Şehir Perşembe" ve turizm potansiyeli üzerine değerlendirmelerde bulunulmuştur.

Şahin ve Kutlu (2014, 55-63) çalışmalarında Sürdürülebilir kalkınma, yavaş hareketi, SlowFood ve Cittaslow konularına değinerek Cittaslow felsefesini açıklamışlardır. Araştırmada cittaslow felsefesini; yavaşlama, geri kalma, teknolojiyi kullanmama olarak değil, teknolojiyi mevcut imkanlar doğrultusunda en etkin ve verimli şekilde kullanmak, kentlerin sürdürülebilirliğini koruma ve yaşatma ilkeleri çerçevesinde sağlamak yaklaşımlarının benimsendiği felsefe olarak ifade etmişlerdir.

Korkmaz vd. (2014, 5-10) yaptıkları çalışmada, turizmin yerel kalkınma aracı olarak görüldüğünü, turizm endüstrisindeki yoğun rekabetten dolayı rekabet avantajı elde etmek için marka hedeflerinin ve ürün farklılaşmalarının gerektiğini belirtmişlerdir. Cittaslow hareketinin, son yıllarda hedef markalaşmanın en önemli araçlarından biri olduğunu belirterek, Cittaslow'un temel felsefesinin, yerel değerlerin farklı unsurları ile ön plana çıkarılması olduğunu vurgulamışlardır. Cittaslow etiketli destinasyonlarda korunmuş yerel ve ekolojinin önemli olduğunu ifade ederek, Türkiye'nin ilk Cittaslow etiketli hedefi olan



Seferihisar'daki değişiklikleri incelemişlerdir. Cittaslow'un etkisini göz önünde bulundurarak Seferihisar'ın değerlendirmesini yapmışlardır. Sonuç olarak, Seferihisar'ın Türkiye'deki ve dünyanın dört bir yanındaki Cittaslow kentlerinin güzel bir örneği olduğunu, tüm küçük kasabaların bu harekete katılmaları gerektiğini önermişlerdir. Türkiye'deki yavaş şehir sayısında bir artış tahmin edildiğini, bu nedenle, yavaş şehirleri ziyaret eden turistin popülaritesi ve sayısının gelecekte artacağını, elde edilen turizm gelirleriyle yerel halkın refah düzeyinin yükseleceğini vurgulamışlardır.

Kut (2014, 1-6) "Marka Kent Olma Yolunda Cittaslow (Slow City) Felsefesi İle Bütünleşmesi Düşünülen Sandıklı" isimli çalışmasında Markalaşma, Marka Kent ve Cittaslow kavramlarından bahsederek, Sandıklı'nın Cittaslow olma öngörüsüne dayalı açıklamalarda bulunmuştur. Dünya'da hızlı gelişmekte olunan bir sürece girilmesinin bazı değerleri unutturmayı ve çevreyi tahrip etmeyi de hızlandırdığını belirterek, hızlı kentleşmenin getirdiği standartlaşma, homojen bölgelerin oluşması sonucunda farklılaşma adına marka kentler kavramının ortaya çıktığını ifade etmiştir. Çalışmada marka kent oluşum sürecinde yörenin kendi benliğinin hatırlatılıp, kazandırılmasına değinmiş ve bu anlamda aynı düşünce yapısında olan Cittaslow felsefesinden yararlanılabileceğini vurgulamıştır. Sandıklı'nın yavaş hareketi benimsediğini, Cittaslow kriterlerinin sağladığını belirtmiştir. Ayrıca Sandıklı'nın geçmişine sahip çıkan, geleceği düşünen bir marka kent olarak gelişmesini önermiş, yereli kaybetmeden, yaşayarak geleceğe aktaran, kendi olabilme felsefesine sahip markalaşmış bir yer haline gelmesinin beklendiğini açıklamıştır.

Yalçın ve Yalçın, (2013, 32-41) yapmış oldukları çalışmada yerel kalkınma modeli olarak Cittaslow Hareketi'nin doğuşu ve gelişimi hakkında bilgi vererek, Türkiye'de ilk Cittaslow kenti olan Seferihisar Belediyesi ve diğer şehirlerin bu sürece dahil olmasını ve sonrasındaki gelişimlerini incelemişler, sürdürülebilir kalkınma açısından değerlendirmeler yapmışlardır. Çalışmada yerel olanın küresel olanın bir parçası olduğunu belirterek, daha adil ve paylaşımcı bir küreselleşme amaçlanıyorsa; küresel ve ulusal olan değerlerin/kıymetlerin, yerel olanın üzerine inşa edilmesi gerektiğini vurgulamışlardır. Adil bir küreselleşmeye hizmet etmesi bakımından Cittaslow hareketi ile şehirlerin; tarihten gelen özgün kimliklerini yaşatarak, sürdürülebilir yerel kalkınma için bir model olabileceğini belirtmişlerdir. Ayrıca bu hareketin, sürdürülebilir kent olmak isteyen yerel yönetimler için bir yol haritası işlevi görebileceğini ifade etmişlerdir.

Sungur (2013, 641-648) çalışmasında, sakin şehirlerde kadınların ekonomiye katkı sağlayacakları sektörleri sıralamıştır. Yapılan araştırmaya göre kadınların; ev pansiyonculuğu, halıcılık, lokantacılık, çay ve kahvaltılık gibi mekan işletmeciliği yaparak, deri ve keçeden üretilen el sanatları ürünleri yaparak, organik gıda üretimi yaparak, konserve, tarhana, reçel, kurutulmuş sebze vb. ev yapımı ürünlerin üretimini yaparak ekonomiye katkı sağladığı görülmüştür. Ayrıca çalışmada kadınların girişimci ve karar mekanizmalarında söz sahibi kişiler olarak daha aktif roller üstlenmesi, bu konularda eğitilmesi ve desteklenmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Baldemir vd. (2013, 29-50) yapmış oldukları çalışmada, Uluslararası Yavaş Şehirler Birliği'nin öngördüğü kriterler kapsamında Muğla ilindeki yavaş şehir olma potansiyeli taşıyan ilçeleri Analitik Hiyerarşi Süreci ile incelemişlerdir. Araştırma sonucunda yavaş şehir ünvanını elde etmek için en önemli kriterin "çevre politikaları" olduğunu tespit ederek, Datça'nın araştırma kapsamında analiz edilen ilçelerden yavaş şehir olmaya aday en iyi alternatif olduğunu belirlemişlerdir.

Sırım (2012, 119-131) yapmış olduğu çalışmada, sakin şehir olma kriterlerine, adaylık sürecine ve Türkiye'deki sakin şehirlere değinmiştir. Sakin Şehir kriterlerini uygulayan şehirlerin, ulusal ve uluslararası düzeyde bir ilgi merkezi haline geldiğini belirterek, özenle korunan şehir dokusuyla, tarihi mirasın belirgin hale getirilmesiyle, sakin ve sükunetli görüntüsüyle alışıldık tatil anlayışını da değiştireceğini ifade etmiştir. Sakin Şehir yaklaşımının, Türkiye'de saklı sayısız tarihi ve kültürel zenginliği ortaya çıkarmada bir fırsat olabileceğini, sakin şehir bakış açısıyla gerekli kriterleri taşıyan ve taşınması belki kolaylıkla sağlanabilecek olan yüzlerce şehrin kapılarını dünyaya aralayabileceğini vurgulamıştır.

Mutdoğan (2010, 1-10) çalışmasında bir şehrin "Sakin Şehir" ünvanını alabilmesi için gerekli koşulları Seferihisar örneği üzerinden açıklamıştır. Türkiye'de hemen hemen her yörede geleneklere bağlı olduğunu, yörelerin kendine has kültürlerinin devam ettirildiğini ve dünyadaki diğer ülkelerden farklı olarak geçmişine, toprağına ve kültürüne çok bağlı bir toplum olduğunu vurgulamıştır. Sakin şehir kriterlerinden olan "Kültürel Değerlerin ve Yöresel Gıdaların Korunması" başlıklarının halk tarafından bilinçli bir şekilde her zaman korunduğunu ifade etmiştir. Bu yörelere has belli değerlerin yok olmasının en önemli sebebinin ise, maddi sıkıntılar ve göçlerden kaynaklı olduğunu belirtmiştir. Sakin şehir ünvanı ile bu kentlere parasal anlamda yardımların artması, halkın üretime teşvik edilmesi, o yörenin güçlenmesi ve nüfusunun artması gibi gelişmelerin olacağını vurgulamıştır.



Günerhan vd. (2010, 32-37) yapmış oldukları çalışmada “yavaş yemek” ve “yavaş şehir” hareketinin gelişimi hakkında genel bilgiler vermiş ve Türkiye’nin ilk yavaş şehri olan Seferihisar’ı çevre ve enerji açısından ele almışlardır. Araştırma sonucunda Türkiye’de artacak olan “yavaş şehir” uygulamaları ile organik tarımın yaygınlaşacağına, doğaya zarar vermeyen toprak kullanımlarının destekleneceğine, yerel üreticilerin hak kayıplarının önlenebileceğine, şehrin kendi kimliği ile var olabileceğine, doğanın korunarak kaynakların sürdürülebilirliğinin sağlanabileceğine vurgu yapmışlardır.

3. SAKİN ŞEHİR (CİTTASLOW) HAREKETİ VE KÜLTÜREL MİRAS KAVRAMI

3.1. Elmalı İlçesi

Elmalı, Antalya iline bağlı bir ilçe olup, Antalya merkezine 111 km uzaklıkta bulunmaktadır. Doğal yapısından çok içinde barındırdığı tarihi yapıtlar ile dikkat çekmektedir. Köklü bir geçmişe sahip olan Elmalı ilçesinde farklı dönemlere ve farklı uygarlıklara ait tarihi miraslar bulunmaktadır. İlçe Muğla ili ile sınır komşusudur. İlçenin ekonomisi tarım ile sağlanmakta olup, Türkiye’nin elma ihtiyacının %10’luk kısmı bu ilçeden karşılanmaktadır. Meyve üretimi konusunda başarılı çalışmalara imza atan ilçe geçmiş medeniyetler açısından da oldukça zengindir. Elmalı ilçesi birçok devletin hakimiyeti altına girmiş olup, bu devletler Roma İmparatorluğu, Bizans İmparatorluğu, Selçuklu ve en son Osmanlı Devleti olarak sıralanmaktadır. Batı Akdeniz Bölgesinde Güney-Batı Toroslar üzerinde yer alan Elmalı, Teke yöresinin önemli bir merkezi olup, turizm açısından zengin olan bir bölgede bulunmaktadır. Coğrafi konumundan dolayı “Güneşin Ülkesi”, “Likya’nın Tavan Arası” ya da “Güneyin İncisi” olarak da bilinen Elmalı çeşitli medeniyetlerin iç içe yaşadığı bir çok tarihi ve kültürel mirasa ev sahipliği yapmaktadır (Set, vd. 2018, 1055).

Şehir, Finike’den, Kaş’tan, Fethiye’den gelen yolların düğümlendiği bir yerdir. Dağlar ve tepeler arasında iki kısma bölünen Elmalı, Elmalı Ovası, Müren Ovası, Yayla Ovası gibi düzlük alanların yanında Yuva Yaylası, Baranda, Serkez Alanı, Ovacık, Kızılöz, Kızıldağ isimli yaylalarıyla da önemli bir şehirdir (İşler, 2009, 10). Elmalı, geleneksel yapısını koruyan ender yerleşim merkezlerindedir. Elmalı ve çevresinin yerleşim tarihi ilkçağlara kadar uzanmaktadır. Anadolu’nun Türkleşmesiyle Tekeli Türk boylarının ilçeye yerleşmesi sonrası kent oluşumu XVI. yüzyıl Osmanlı idaresinde gelişim göstermiştir. Bu sebeple Elmalı, özellikle eski bir Osmanlı kenti olarak günümüzde mimari örnekleriyle yaşatılmaya çalışılan önemli bir yerleşim merkezi konumundadır. Tarihi Elmalı evleri, sokakları, camileri, türbeleri ile sosyo-kültürel bağlamdaki mimari örnekleriyle Osmanlı döneminin geleneksel yaşam tarzının bir yansıması olarak kendisini gösteren bir şehirdir (Duymaz, 2008, 205).

3.2. Sakin Şehir (Cittaslow) Hareketi

Sakin şehir (Cittaslow) hareketi, “kentsel üretimin, çevreye özgü değerlerin, kültürel ve geleneksel ürünlerin ve bu konularda sürekliliğin sağlanması” şeklinde sıralanabilecek amaçları olan bir hareket olarak tanımlanmaktadır (Kadioğlu, 2009, 72-76). Bu hareket ile küreselleşmeye bağlı olarak geçmişle günümüz arasındaki bağın kaybolmasının insanlara mutluluk getirmediği düşüncesi kabul görmeye başlamıştır (Atalan ve Makaklı, 2014, 548). Hareketin temel amaçları şehirlerdeki yaşam kalitesini arttırarak tek düzeleşmeyi önlemek, yöresel, bölgesel ve kültürel farkındalıklar oluşturmak, şehir ve çevresinin özgün değerlerinin vurgulanması şeklinde sıralanmaktadır. Bu harekette, dış etkenlere karşı yerel dinamiklerin harekete geçirilmesi ön plandadır. Yani klon şehirler (clone towns) yerine yerel (home towns) şehirlerin önemi vurgulanmaktadır (Karadeniz, 2014, 86). Çünkü yerel dinamiklerin ekonomik, kültürel ve sosyal değerler açısından daha sürdürülebilir ve daha uzun ömürlü olduğu görülmektedir (Mayer ve Knox, 2005, 321-334).

Sakin Şehir Hareketi’nin ilk bildirgesinde küreselleşme ile sıradanlığın hâkim olacağı bir düzenin yaratılacağı konusunda endişeler bulunduğu dile getirilmektedir. Bu sebeple bu hareket küreselleşmenin sonucu oluşan standart kent oluşumuna karşı gelişmiş bir tepki niteliğinde başlamış olup, kendi fiziksel özelliklerini, geleneklerini, tarihini, mimarisini, el sanatlarını ve yerel yemeklerini koruyan kentlerin bir araya gelmesi olarak tanımlanmaktadır (Atalan ve Makaklı, 2014, 548). Çünkü küreselleşmeyle insanlar arasındaki iletişim, kaynaşma ve değişim kolaylaşırken farklılıkların törpülendiği, tek bir model insan oluşturulduğu yönünde kaygılar söz konusudur. Sakin Şehirler kavramı bu kaygıların giderilmesi, yerel değerlere sahip çıkılması, bu değerlerin korunması ve geliştirilmesi amacıyla oluşturulan bir ağ olarak tanımlanmaktadır (Anonymous, 2018). Sakin şehirlerin tüm dünyada görülen hızlı akan homojenize dünyayı kabul etmeyen, daha az trafiğe, daha az gürültüye ve daha az kalabalığa sahip olan şehirler olma özelliği bulunmaktadır (Atalan ve Makaklı, 2014, 548).



3.3. Kültürel Miras

Kültürel miras kavramı, önceki nesillerin yarattıkları ve kuşaktan kuşağa aktardıkları maddi ve manevi kültür ürünleri olarak ifade edilmekte, somut ve somut olmayan kültürel miras şeklinde iki grupta sınıflandırılmaktadır (Çetin, 2010, 183).

Somut kültürel miras; tarihi kasabalar, binalar, arkeolojik sitler, kültürel peyzajlar ya da taşınır kültürel özellikteki öğeler gibi kültürel değeri olan fiziksel, somut varlıkları içerir (Mckercher ve Cros, 2002, 83). Somut kültürel miras; taşınmaz kültürel miras ve taşınır kültürel miras olmak üzere ikiye ayrılır.

Taşınmaz kültür varlıkları ise anıtlar ve sitlerden oluşmaktadır. Anıtsal yapılar toplumun; sosyal, dini, ekonomik, kültürel vb. ortak ihtiyaçlarını karşılamak üzere inşa edilmiş külliyeler, tiyatrolar, hanlar, camiiler, depolar, gazhaneler, eski atölyeler olarak tanımlanırken, sitler ise korunacak özellikleri bulunan doğal veya insan yapısı, veya ikisinin ortak ürünü olan alanlar olarak tanımlanmaktadır (Ahunbay, 2007, 22-23). Sitler; özelliklerine göre doğal, tarihi, arkeolojik, kentsel, kırsal ve karmaşık sit şeklinde sınıflandırılabilir.

Taşınır kültürel varlıklar ise, her çeşit taşınabilir sanat eseri ya da miras varlıklarını, özellikle de korunmasız durumda olan varlıkları içermektedir (Mckercher ve Cros, 2002, 70). Resim, heykel, ikona, seramik kaplar, çini, cam, metal, deri eşya, halı, kilim gibi dokumalar, mobilya, mücevher, sikke, el yazması kitap gibi belge ve sanat eserleri taşınabilir somut kültürel varlıklar arasındadır (Ahunbay, 2007, 22).

Somut olmayan kültürel miras, toplulukların, grupların ve şehir sakinlerinin, kültürel mirasın bir parçası olarak tanımladıkları uygulamalar, temsiller, anlatımlar, bilgiler, beceriler ve bunlara ilişkin araçlar, gereçler ve kültürel mekânlar, şeklinde ifade edilmektedir (Oğuz, 2009, 55-57).

Somut olmayan kültürel miras alanları (Oğuz, 2004, 10);

- Dilin somut olmayan kültürel mirasın aktarılmasında bir araç işlevi gördüğü sözlü anlatımlar ve sözlü geleneklerdir (Mitler, efsaneler, masallar, destanlar, hikâyeler, ağıtlar, ninniler, türküler vb.).
- Gösteri sanatlarıdır (Aşık icra ve fasılları, karagöz, meddah, orta oyunu, köy seyirlik oyunları gibi tiyatro örnekleri, halk müziği ve halk oyunları icraları vb.).
- Toplumsal uygulamalar, ritüeller ve festivallerdir (Doğum, sünnet, evlenme, askere uğurlama, ölüm gibi geçiş dönemi gelenek ve göreneklere, toy, şölen, bayram, yıl dönümü gibi her türlü geleneksel toplanma biçimleri ve bunlara dayalı geleneksel uygulamalar, inançlar vb.).
- Halk bilgisi, evren ve doğa ile ilgili uygulamalardır (Halkın geleneksel kültürel yapı içinde oluşturduğu halk hekimliği, halk baytarlığı, halk meteorolojisi vb.).
- El sanatları geleneğidir (Usta-çırak ilişkisi içinde öğrenilen ve seri üretime dayanmayan bakırcılık, kalaycılık, demircilik, semercilik, yorgancılık, sepetçilik gibi geleneksel meslekler vb.).

4. MATERYAL VE METOT

4.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Araştırmanın amacı, Elmalı'da yaşayan ilçe sakinlerinin kültürel miras olarak gördüğü kültürel değerlerini ve korunma yöntemlerine yönelik düşüncelerini belirlemek, belirlenen kültürel miras öğeleri kapsamında sakin şehir (cittaslow hareketi) hareketine dayalı bir kırsal kalkınma modeli önerisi geliştirmektir. Şehrin kırsal kalkınma boyutunda (cittaslow hareketi) sakin şehir kapsamında değerlendirilebilecek kültürel miras öğelerinin belirlenerek şehrin pazarlanabilirlik değerinin ortaya çıkarılması çalışmanın önemini ortaya koymaktadır.

4.2. Araştırmanın Kapsam ve Yöntemi

Antalya ili Elmalı ilçe merkezinde yaşayan şehir sakinlerinden elde edilen veriler araştırmanın ana materyalini oluşturmaktadır. Örnek büyüklüğü oransal örnekleme yöntemine göre hesaplanmıştır. Bu yöntemin formülünde yer alan "n" örnek büyüklüğünü, "N" ana kitledeki birey sayısı, " σ_p^2 " oranın varyansı ve "p" ise incelenen olayın meydana gelme olasılığını ifade etmektedir. Ana kitle olarak alınan 2018 yılı Antalya ili Elmalı İlçe nüfusuna kayıtlı 36.651 bireyden, %95 güven ve ortalamadan %5 sapma değeri ile ve örneklem sayısı 381 olarak belirlenmiştir. Örneklem sayısının belirlenmesinde kullanılan oransal örnekleme yönteminde aşağıdaki formül kullanılmıştır.

$$n = \frac{N \cdot p \cdot (1 - p)}{(N - 1) \cdot \sigma_p^2 + p \cdot (1 - p)}$$



Araştırmada, ana kütle tanımlandıktan sonra örneğe girecek birimlerin seçilmesinde tesadüfü örnekleme yöntemlerinden basit tesadüfü örnekleme yöntemi kullanılmıştır (Tokol, 2010, 28). Veriler anket tekniğine dayalı yüz yüze görüşme metodu ile Nisan-Haziran 2018 tarihinde elde edilmiştir.

Bu çalışmada, Antalya ili Elmalı ilçesinde yaşayan şehir sakinleri ile anket uygulaması gerçekleştirilmiştir. Anket soruları Okuyucu (2011) tarafından yapılan "Osmaneli İlçe Merkezinde Kültürel Mirasın Korunması ve Turizm Amaçlı Kullanımına Yönelik Bir Araştırma" isimli yüksek lisans tezinde kullanılan anket formu uyarlanarak hazırlanmıştır. Araştırmada, ilçede yaşayan 490 şehir sakini ile yapılmış anket verileri yer almaktadır. Anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, Elmalı ilçesinin kültürel miras öğelerini içeren ve şehir sakinlerinin kültürel miras kapsamında değerlendirilmelerine sunulan 12 adet kültürel miras öğesi, kültürel mirasın niçin korunması gerektiği, kültürel mirasın korunmasında kimlerin ya da hangi kuruluşların sorumlu olduğu, kültürel mirasın korunamama nedenleri, kültürel mirasın en iyi şekilde nasıl korunabileceği ve turizm faaliyetlerinin kültürel mirası nasıl etkileyeceğine yönelik 5'li likert ölçeğinde (1 Kesinlikle Katılmıyorum, 2 Katılmıyorum, 3 Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum, 4 Katılıyorum, 5 Kesinlikle Katılıyorum) hazırlanan sorulara yer verilmiştir. İkinci bölümde ise şehir sakinlerinin sosyo-demografik özelliklerini belirlemeye yönelik sorular yer almaktadır.

Araştırmaya katılan şehir sakinlerinden elde edilen veriler amaca uygun istatistik programında analiz edilerek bulguları değerlendirmek için temel frekans analizleri yapılmıştır. Ayrıca araştırma için kurulan hipotezler Ki-kare testi ile analiz edilmiştir.

4.3. Araştırmanın Kısıtları

Araştırmanın en önemli kısıtı nitel araştırma yöntemleri ile desteklenmemesidir. Her ne kadar anket formlarında araştırmanın bilimsel amaç için kullanılacağı izah edilmiş olsa da, kimi şehir sakinlerinin sorulara gerçek dışı yanıtlar vermiş olabileme ihtimali de diğer kısıtı olarak görülmektedir.

4.4. Araştırmanın Hipotezleri

Çalışmada şehir sakinlerinin sosyo-demografik özellikleri ile Elmalı'da kültürel mirasın yeterince korunmasına ve Elmalı'da kültürel mirasın korunmasında turizmin etkisine yönelik düşünceleri arasındaki ilişki Ki-Kare İlgili Analizi ile test edilmiştir. Bu amaçla kurulan ana ve alt hipotezler şu şekildedir:

H_A: Şehir sakinlerinin sosyo-demografik özellikleri ile Elmalı'da kültürel mirasın yeterince korunmasına yönelik düşünceleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H_{A1}: Şehir sakinlerinin cinsiyeti ile Elmalı'da kültürel mirasın yeterince korunmasına yönelik düşünceleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H_{A2}: Şehir sakinlerinin yaş grupları ile Elmalı'da kültürel mirasın yeterince korunmasına yönelik düşünceleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H_{A3}: Şehir sakinlerinin medeni durumu ile Elmalı'da kültürel mirasın yeterince korunmasına yönelik düşünceleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H_{A4}: Şehir sakinlerinin geliri ile Elmalı'da kültürel mirasın yeterince korunmasına yönelik düşünceleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H_{A5}: Şehir sakinlerinin hane genişliği ile Elmalı'da kültürel mirasın yeterince korunmasına yönelik düşünceleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H_{A6}: Şehir sakinlerinin eğitim düzeyi ile Elmalı'da kültürel mirasın yeterince korunmasına yönelik düşünceleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H_{A7}: Şehir sakinlerinin mesleği ile Elmalı'da kültürel mirasın yeterince korunmasına yönelik düşünceleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H_{A8}: Şehir sakinlerinin ikamet süresi ile Elmalı'da kültürel mirasın yeterince korunmasına yönelik düşünceleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H_B: Şehir sakinlerinin sosyo-demografik özellikleri ile Elmalı'da kültürel mirasın korunmasında turizmin etkisine yönelik düşünceleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H_{B1}: Şehir sakinlerinin cinsiyeti ile Elmalı'da kültürel mirasın korunmasında turizmin etkisine yönelik düşünceleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H_{B2}: Şehir sakinlerinin yaş grupları ile Elmalı'da kültürel mirasın korunmasında turizmin etkisine yönelik düşünceleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H_{B3}: Şehir sakinlerinin medeni durumu ile Elmalı'da kültürel mirasın korunmasında turizmin etkisine yönelik düşünceleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H_{B4}: Şehir sakinlerinin geliri ile Elmalı'da kültürel mirasın korunmasında turizmin etkisine yönelik düşünceleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H_{B5}: Şehir sakinlerinin hane genişliği ile Elmalı'da kültürel mirasın korunmasında turizmin etkisine yönelik düşünceleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.



H_{B6}: Şehir sakinlerinin eğitim düzeyi ile Elmalı'da kültürel mirasın korunmasında turizmin etkisine yönelik düşünceleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H_{B7}: Şehir sakinlerinin mesleği ile Elmalı'da kültürel mirasın korunmasında turizmin etkisine yönelik düşünceleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H_{B8}: Şehir sakinlerinin ikamet süresi ile Elmalı'da kültürel mirasın korunmasında turizmin etkisine yönelik düşünceleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

4.5. Araştırmanın Bulguları

4.5.1. Güvenilirlik ve Normallik Analizi

Araştırmada kullanılan ölçek ifadeli soruların güvenilirliğini hesaplamak için Cronbach's Alpha güvenilirlik katsayısı kullanılmıştır. Maddelerin ağırlıklı olarak ya da derecelendirme yöntemiyle puanlanması Cronbach's Alpha güvenilirlik katsayısı olarak ifade edilmektedir. Buna göre, ölçekte yer alan maddelerin ağırlıklı olarak "0.00≤α <0.40 arasında ise Güvenilir değil, 0.40≤α <0.60 arasında ise Düşük derecede güvenilir, 0.60≤α <0.90 arasında ise Oldukça güvenilir, 0.90≤α <1.00 arasında ise Yüksek derecede güvenilir" şeklindedir (Nakip, 2013, 205). Sonuç olarak; ölçek sorularının güvenilirlik katsayıları incelendiğinde "Kültürel Mirasın En İyi Şekilde Korunma Yöntemi" ni içeren sorular hariç diğer ölçek sorularının "oldukça güvenilir" olduğu belirlenmiştir (Tablo 1). Ancak "Kültürel Mirasın En İyi Şekilde Korunma Yöntemi" konusunu içeren sorular araştırma için önemli olması sebebiyle frekans analiz sonuçlarıyla değerlendirmeye alınmıştır.

Tablo 1: Güvenilirlik Analizi

Değişkenler	Soru Sayısı	Cronbach Alpha Katsayısı (α)
Kültürel Miras Öğeleri	12	0,849
Kültürel Mirasın Korunma Nedenleri	6	0,773
Kültürel Mirasın Korunmasından Sorumlu Olan Kişi/Kuruluşlar	7	0,726
Kültürel Mirasın Korunamama Nedenleri	8	0,833
Kültürel Mirasın En İyi Şekilde Korunma Yöntemi	3	0,024
Turizmin Kültürel Mirasa Etkileri	5	0,762

Araştırmada verilerin normal dağılıma uygunluğu için gerekli değerler incelenmiştir. Verilerin normal dağılıma uygun olması için ortalama, medyan ve mod'un sahip olduğu değerlerin aynı ya da birbirine yakın olması gerekir. Gözlem sayısının 30 ve üzeri olduğu durumlarda geçerli olan Kolmogorov-Smirnova testinin p>0,05 olması gerekmektedir (Can, 2017, 82-89). Bu araştırmada elde edilen bilgiler doğrultusunda verilerin Kolmogorov-Smirnova test sonucuna göre, normal dağılıma uygun olmadığı sonucuna ulaşılmıştır (Tablo 2).

Tablo 2: Normallik Analizi

Değişkenler	N	Ortalama	Medyan	Mod	Kolmogorov-Smirnova Sig
Kültürel Miras Öğeleri	490	4,54	4,92	5,00	0,000
Kültürel Mirasın Korunmasının Gerekliliği	490	4,53	4,83	5,00	0,000
Kültürel Mirasın Korunmasından Sorumlu Olan Kişi/Kuruluşlar	490	4,24	4,37	5,00	0,000
Kültürel Mirasın Korunamama Nedenleri	257	3,84	4,00	5,00	0,000
Kültürel Mirasın En İyi Şekilde Korunma Yöntemi	490	4,08	4,00	3,67	0,000
Turizmin Kültürel Mirasa Etkileri	406	4,48	4,61	5,00	0,000

4.5.2. Frekans Analizi

4.5.2.1. Şehir Sakinleri Hakkında Genel Bilgiler

Araştırmaya katılan şehir sakinlerinin %47,8'i kadın, %52,3'ü erkek, %20,4'ü 23-28 yaş, %20,2'si 29-34 yaş aralığında ve %57,1'i evli olup, %4,3'ü duldur. Katılımcıların %30'unun lise mezunu, %25,5'inin orta öğretim mezunu oldukları görülmektedir. Şehir sakinlerinin aile gelir dağılımları incelendiğinde %43'ünün 1605-2790 TL aralığında, %28,6'sının 2791-3340 TL aralığında ve %16'sının ise 1604 TL ve altı aralığında aile gelirine sahip olduğu belirlenmiştir. Anketeye katılan katılımcıların meslek dağılımları ise %45,1'i serbest meslek erbabı, %22,7'si çalışmayan/ev hanımı ve %18,8'i özel sektör çalışanı şeklinde sıralanmaktadır. Katılımcıların "Hanenizde siz dâhil yaşayan kişi sayısı?" sorusuna verdikleri yanıt %40,6 ile "2-3 kişi" ve %46,5 ile de "4-5 kişi" şeklindedir. Araştırmaya katılan şehir sakinlerinin %51,2'si 21 yıldan daha uzun süredir Elmalı'da ikamet ettiğini beyan etmiştir (Tablo 3).



Tablo 3: Şehir Sakinlerinin Sosyo-Demografik Özellikleri

Cinsiyet	n	%	Gelir Durumu	n	%
Kadın	234	47,8	1604 TL ve altı	82	16,7
Erkek	256	52,3	1605-2790 TL	212	43,3
Toplam	490	100,0	2791-3340 TL	140	28,6
Yaş	n	%	3341-5094 TL	40	8,2
17-22 yaş	71	14,5	5095 TL ve üzeri	16	3,3
23-28 yaş	100	20,4	Toplam	490	100,0
29-34 yaş	99	20,2	Eğitim Durumu	n	%
35-40 yaş	95	19,4	Okur-Yazar	33	6,7
41-46 yaş	65	13,3	İlkokul	91	18,6
47 ve üzeri yaş	60	12,2	Ortaokul	125	25,5
Toplam	490	100,0	Lise	147	30,0
Meslek	n	%	Üniversite	94	19,2
Kamu Sektörü Çalışanı	40	8,2	Toplam	490	100,0
Emekli	26	5,3	Hane Genişliği	n	%
Serbest Meslek Sahibi	221	45,1	1 kişi	26	5,3
Özel Sektör Çalışanı	92	18,8	2-3 kişi	199	40,6
Çalışmayan- Ev Hanımı	111	22,7	4-5 kişi	228	46,5
Toplam	490	100,0	6 ve üzeri	37	7,5
Elmalı'da İkamet Süresi	n	%	Toplam	490	100,0
5 yıldan az süredir	52	10,6	Medeni Durum	n	%
6-10 yıl arası	48	9,8	Bekar	143	29,2
11-15 yıl arası	63	12,9	Evli	280	57,1
16-20 yıl arası	76	15,5	Boşanmış	46	9,4
21 yıldan daha uzun süredir	251	51,2	Dul	21	4,3
Toplam	490	100,0	Toplam	490	100,0

Araştırmaya katılan şehir sakinlerinin kültürel miras olarak gördükleri ilk beş kültürel değerler sırasıyla Vahab-i Ümmi Türbesi (4,84), Sinan-ı Ümmi Türbesi (4,83), Ömer Paşa Camii ve Türbesi (4,82), Abdal Musa Türbesi (4,79) ve Elmalılı Hamdi Yazır Müzesi (4,78) olarak belirtmişlerdir. Kültürel miras öğelerinden somut kültürel mirası oluşturan değerler; Vahab-i Ümmi Türbesi (4,84), Sinan-ı Ümmi Türbesi (4,83), Ömer Paşa Camii ve Türbesi (4,82) iken, somut olmayan kültürel mirası oluşturan değerler ise, Elmalılı Hamdi Yazır Müzesi (4,78), Festival/Şenlikler (Yörük Göçü, Gömbe Festivali, Hıdırellez, Abdal Musa Şenlikleri gibi) (4,65) ve Yağlı Pehlivan Güreşleri (4,54) olarak belirlenmiştir (Tablo 4).

Tablo 4: Kültürel Miras Olarak Görülen Kültürel Değerler

Turizm Değeri Olan Kültürel Miraslar	N	Ortalama	Standart Sapma
Somut Kültürel Miras Öğeleri			
Vahab-ı Ümmi Türbesi	490	4,84	0,476
Tarihi Bakırcılar Çarşısı	490	4,63	0,734
Ömer Paşa Camii ve Türbesi	490	4,82	0,517
Abdal Musa Türbesi	490	4,79	0,623
Sinan-ı Ümmi Türbesi	490	4,83	0,528
Tarihi Elmalı Evleri	490	4,56	0,921
Kızlar Sivrisi	490	4,26	1,204
Somut Olmayan Kültürel Miras Öğeleri			
Yağlı Pehlivan Güreşleri	490	4,54	0,961
Elmalılı Hamdi Yazır Müzesi	490	4,78	0,581
Elmalı Yöresel Ev Yemekleri	490	4,26	1,214
Niyazi Misri	490	4,28	1,235
Festival ve Şenlikler (Yörük Göçü, Gömbe Festivali, Hıdırellez, Abdal Musa Şenlikleri gibi)	490	4,65	0,737

Şehir sakinleri kültürel mirasın "Tarihsel Değer Olduğu İçin" (4,76) ve "Gelecek Nesillere Aktarmak İçin" (4,74) korunması gerektiğini düşünmektedirler (Tablo 5).

Tablo 5: Kültürel Mirasın Korunmasının Gerekliği

Kültürel Mirasın Korunmasının Gerekliği	Ortalama	Standart Sapma
Turistik Değer Olduğu İçin	4,46	0,917
Tarihsel Değer Olduğu İçin	4,76	0,506
Estetik Değere Sahip Olduğu İçin	4,46	0,855
Milli Değere Sahip Olduğu İçin	4,69	0,622
Ekonomik Olarak Değer Yarattığı İçin	4,42	0,917
Gelecek Nesillere Aktarmak İçin	4,74	0,570



Şehir sakinleri kültürel mirasın korunmasında en büyük sorumluluğun 4,78 ortalama ile Belediyelerde olduğunu belirtmiştir. Bunu sırasıyla 4,63 ortalama ile Kültür ve Turizm Bakanlığı ve 4,55 ortalama ile Kaymakamlıklar izlemektedir (Tablo 6).

Tablo 6: Kültürel Mirasın Korunmasında Sorumlu Görülen Kişi/Kurum/Kuruluşlar

Kişi/Kurum/Kuruluşlar	Ortalama	Standart Sapma
Belediyeler	4,78	0,541
Kaymakamlıklar	4,55	0,793
Sivil Toplum Kuruluşları	4,16	1,087
Üniversiteler	3,53	1,403
Kültür ve Turizm Bakanlığı	4,63	0,701
Yerel Halk	4,32	1,034
Mal Sahipleri	4,23	1,151

Şehir sakinlerinin %47,6'sı Elmalı'da kültürel mirasın yeterince korunduğu fikrine sahip iken, %52,4'ü ise yeterince korunmadığı fikrindedir. Şehir sakinleri kültürel mirasın korunamama nedenleri arasında kültürel mirası koruma konusunda yeterli toplum bilinci olmadığı yargısı (4,49) en fazla katılım olan yargı olarak ön plana çıkmıştır (Tablo 7).

Tablo 7: Kültürel Mirasın Yeterince Korunamama Hakkındaki Düşünceler

Kültürel Mirasın Korunması	n	%
Evet korunmuştur	233	47,6
Hayır korunmamıştır	257	52,4
Toplam	490	100,0
Total	484	100,0
Kültürel Mirasın Korunamama Nedenleri	Ortalama	Standart Sapma
Hükümetçe ayrılan bütçe kısıtlılığı olduğu için	3,56	1,457
Yeterli bağış ve sponsorluklar olmadığı için	3,64	1,391
Şehirleşme ile eski yapılar yıkıldığı için	3,75	1,299
Yerel yönetimin kültürel mirası sahiplenme konusunda eksiklikleri olduğu için	4,00	1,184
Yangınlar kültürel mirasa zarar verdiği için	3,72	1,349
Mülk sahiplerinin koruma masraflarını karşılama gücü yeterli olmadığı için	4,07	1,060
Kültürel mirası koruma konusunda yeterli toplum bilinci olmadığı için	4,49	0,825
Kültürel değerleri sahiplenmede yozlaşma olduğu için	4,33	1,077

Şehir sakinlerinin %76,7'si turizmin gelişmesi durumunda Elmalı'daki turizm faaliyetlerine destek verebileceğini belirtirken %23,3'ü destek veremeyeceğini belirtmiştir. Turizm faaliyetlerine destek verebileceğini belirtenler bu desteği tarımsal ürünleri pazarlayarak (4,31), ürettiği el işi ürünleri satarak (4,01) yöresel yemek çeşitleri hazırlayarak ve bunları pazarlayarak (3,99) yapabileceğini belirtmiştir (Tablo 8).

Tablo 8: Turizm Faaliyetlerine Destek Verilme Durumu

Turizm Faaliyetlerine Destek Verme Durumu	n	%
Evet	371	76,7
Hayır	113	23,3
Total	484	100,0
Turizm Faaliyetlerine;	Ortalama	Standart Sapma
Ev pansiyonculuğu yaparak	3,59	1,323
Ürettiğim el işi ürünleri satarak	4,01	1,150
Yöresel yemek çeşitleri hazırlayarak ve bunları pazarlayarak	3,99	1,134
Turizm acente ya da tesislerinde çalışarak (Tur rehberliği, resepsiyonist, vb.)	3,95	1,172
Tarımsal ürünleri pazarlayarak	4,31	1,028

Şehir sakinlerinin kültürel mirasın nasıl en iyi şekilde korunacağına yönelik düşüncelerinde en fazla katılım gösterdikleri düşüncenin "Bakım, Onarım ve Restorasyonları Yapılarak" (4,66), olduğu belirlenmiştir (Tablo 9).

Tablo 9: Kültürel Mirasın Nasıl En İyi Şekilde Korunacağına Yönelik Düşünceler

Kültürel Miras En İyi Nasıl Korunabilir?	N	Ortalama	Standart Sapma
Bakım, Onarım ve Restorasyonları Yapılarak	490	4,66	0,822
Müdahale Edilmeden	490	2,79	1,666
Kültür ve inanç turizmde etkili kullanılarak (Kongre Turizmi, Kültür Turları vb.)	490	4,51	0,882

Şehir sakinlerinin %82,9'u Turizmin Elmalı'daki kültürel mirasın korunmasında olumlu etkiye bulunacağını belirtmiştir. Şehir sakinleri turizmin gelişmesiyle kültürel mirasın gelecek nesillere aktarımının



kolaylaşacağına (4,68) ve tarihi binaların restorasyonla eski görünümüne kavuşacağına (4,67) inandıkları görülmüştür (Tablo 10).

Tablo 10: Turizmin Elmalı'daki Kültürel Mirasın Korunmasına Etkisi

Turizmin Elmalı'daki Kültürel Mirasın Korunmasına Etkisi	n	%
Olumlu	406	82,9
Olumsuz	84	17,1
Total	490	100,0
Olumlu Etki Eder Çünkü:	Ortalama	Standart Sapma
Tarihi Binalar Restorasyonla Eski Görünümüne Kavuşacaktır	4,67	0,677
El Sanatları Yeniden Canlanacaktır	4,56	0,696
Yerel Halkın Koruma Bilinci Artacaktır	4,62	0,653
Yöresel Yemekler ve Gelenekler Yeniden Hatırlanacaktır	4,51	0,766
Kültürel Mirasın Gelecek Nesillere Aktarımı Kolaylaşacaktır	4,68	0,696

4.5.3. Ki-Kare Analizi

4.5.3.1. Şehir Sakinlerinin Sosyo-Demografik Özellikleri İle Elmalı'da Kültürel Mirasın Yeterince Korunmasına Yönelik Düşünceleri Arasındaki İlişki Analizi

Hipotez testleri, örnek istatistiklerine dayanarak ana kütle parametreleri hakkında belli bir güven seviyesinde karar verilebilmeyi kolaylaştıran testlerdir (Kartal, 2006, 3). Araştırmada "Şehir Sakinlerinin Sosyo-Demografik Özellikleri İle Elmalı'da Kültürel Mirasın Yeterince Korunmasına Yönelik Düşüncesi Arasında İlişki Vardır" ana hipotezi Ki-Kare ilgi analizi ile test edilmiştir. Yapılan Ki-Kare analizine göre %5 (p=0.05) anlamlılık düzeyinde kurulan alt hipotezlerden H_{A3} hipotezi desteklenirken diğer alt hipotezler desteklenmemiştir. Yani şehir sakinlerinin medeni durumu ile Elmalı'da kültürel mirasın yeterince korunmasına yönelik düşünceleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur (Tablo 11).

Tablo 11: Şehir sakinlerinin cinsiyeti ile Elmalı'da turizmin gelişmesine yönelik düşünceleri arasındaki ilişki

H_{A3}		Evet korunmuştur	Hayır korunmamıştır	Toplam	Ki-Kare Testi
Bekar	n	69	74	143	KABUL $X^2=8.571$ df=3, p=0.036
	%	48,3%	51,7%	100,0%	
Evlü	n	143	137	280	
	%	51,1%	48,9%	100,0%	
Boşanmış	n	15	31	46	
	%	32,6%	67,4%	100,0%	
Dul	n	6	15	21	
	%	28,6%	71,4%	100,0%	
Toplam	n	233	257	490	
	%	47,6%	52,4%	100,0%	

4.5.3.2. Şehir Sakinlerinin Sosyo-Demografik Özellikleri İle Elmalı'da Kültürel Mirasın Korunmasında Turizmin Etkisine Yönelik Düşünceleri Arasındaki İlişki Analizi

Araştırmada "Şehir sakinlerinin Sosyo-Demografik Özellikleri İle Kültürel Mirasın Korunmasında Turizmin Etkisine Yönelik Düşüncesi Arasında İlişki Vardır" ana hipotezi Ki-Kare ilgi analizi ile test edilmiştir. Yapılan Ki-Kare analizine göre %5 (p=0.05) anlamlılık düzeyinde kurulan alt hipotezlerden H_{B8} hipotezi desteklenirken diğer alt hipotezler desteklenmemiştir. Yani şehir sakinlerinin Elmalı'daki ikametgah süresi ile kültürel mirasın korunmasında turizmin etkisine yönelik düşünceleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur (Tablo 12).

Tablo 12: Şehir sakinlerinin ikamet süresi ile Elmalı'da kültürel mirasın korunmasında turizmin etkisine yönelik düşünceleri arasındaki ilişki

H_{B8}		Olumlu	Olumsuz	Toplam	Ki-Kare Testi
5 yıldan az süredir	n	51	1	52	KABUL $X^2=11.085$ df=4, p=0.026
	%	98,1%	1,0%	100,0%	
6-10 yıl arası	n	38	10	48	
	%	79,2%	20,8%	100,0%	
11-15 yıl arası	n	54	9	63	
	%	85,7%	14,3%	100,0%	
16-20 yıl arası	n	63	13	76	
	%	82,9%	17,1%	100,0%	
21 yıldan daha fazla süredir	n	200	51	251	
	%	79,7%	20,3%	100,0%	
Toplam	n	406	84	490	
	%	82,9%	17,1%	100,0%	



SONUÇ VE ÖNERİLER

Şehirlerin pazarlanabilirliğinde şehrin kendisine has özellikleri önemli bir yer tutmaktadır. Şehirlerin pazarlanmasının başarıya ulaşmasında ise doğal ve tarihi yapı olarak değerlendirilen kültürel miras öğelerinin ortaya çıkarılması ve korunması konusunda hassasiyet gösterilmesi önemlidir. Şehir pazarlamasında kullanılacak kültürel miras öğelerinin tespit edilmesi ve kültürel miras öğelerinin korunmasına yönelik fikirlerin şehir sakinlerinin bakışı ile belirlenmesi, tespit edilen kültürel miras öğeleri kapsamında sakin şehir (cittaslow hareketi) hareketine dayalı bir kırsal kalkınma modeli önerisi geliştirmek için yapılan bu çalışmada elde edilen bulgular çerçevesinde şu değerlendirmeler yapılabilir;

Araştırmaya katılan şehir sakinlerinin çoğunluğunu, orta gelir grubu ailelerden gelen ve 23-34 yaş aralığında yer alan erkek bireyler oluşturmaktadır.

Şehir sakinlerinin kültürel miras olarak gördükleri ilk beş kültürel değer Vahab-i Ümmi Türbesi, Sinan-ı Ümmi Türbesi, Ömer Paşa Camii ve Türbesi, Abdal Musa Türbesi ve Elmalılı Hamdi Yazır Müzesi'dir. Kültürel miras öğelerinden somut kültürel mirası oluşturan değerler Vahab-i Ümmi Türbesi, Sinan-ı Ümmi Türbesi, Ömer Paşa Camii ve Türbesi iken, somut olmayan kültürel mirası oluşturan değerler ise, Elmalılı Hamdi Yazır Müzesi, Festival/Şenlikler (Yörük Göçü, Gömbe Festivali, Hıdırellez, Abdal Musa Şenlikleri gibi) ve Yağlı Pehlivan Güreşleri olarak belirlenmiştir. Şehir sakinleri kültürel mirasın "Tarihsel Değer Olduğu ve Gelecek Nesillere Aktarmak İçin" korunması gerektiğini düşünmektedirler. Set vd. (2018, 1065) yaptıkları çalışmada Elmalı ilçesinin sosyo-kültürel değerler açısından çok çeşitliliğe sahip olduğunu, ancak sahip olunan bu çeşitliliğin şehrin pazarlanmasında etkin olarak kullanılmadığını belirtmişlerdir. Bu zengin çeşitlilikte Abdal Musa dergahının "Alevi-Bektaşî Kültür Merkezi" oluşturulmasıyla kültürel bir cazibe merkezi haline getirilerek ve bölgede yetişen Niyazi Mısri, Sinan-ı Ummi ve Vahab-i Ummi gibi tasavvuf alimlerinin eserlerinin yer aldığı "Edebiyat-Tasavvuf Merkezi" oluşturularak şehrin pazarlanabilirliğine katkıda bulunulabileceğini ifade etmişlerdir.

Kılıç vd. (2018, 119) yaptıkları çalışmada hane halkının Elmalı'da en fazla önemsedikleri değerleri Ömer Paşa Camii ve Türbesi, Elmalılı Hamdi Yazır Müzesi, Vahab-i Ümmi Türbesi olarak belirlemişlerdir. Oral vd. (2018, 199-200) yaptıkları çalışmada ziyaretçilerin Elmalı'ya gelmesinde tarihi değerler arasında Ömer Paşa Camii ve Türbesi, kültürel değerler arasında ise Vahab-i Ümmi Türbesi'nin ön planda olduğunu belirtmişlerdir. Elmalı'ya gelen ziyaretçilerin yaşadıkları deneyim sonucunda Elmalı ilçesini, tasavvufi boyutuyla ve sahip olduğu tarihi geçmişle önemli bir değer olarak tanımladıklarını vurgulamışlardır.

Şehir sakinleri kültürel mirasın korunmasında en büyük sorumluluğun Belediyeler, Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Kaymakamlıklarda olduğunu ifade etmektedirler. Şehir sakinlerinin çoğunluğu Elmalı'da kültürel mirasın yeterince korunmadığı fikrindedir. Kültürel mirasın korunamama nedenleri arasında kültürel mirası koruma konusunda yeterli toplum bilinci olmadığı düşüncesindedirler. Set vd. (2018, 1065) yaptıkları çalışmada tarihi ve kültürel değerleri korumak ve yaşatmak için sivil toplum örgütlerinden daha etkin yararlanılabileceğini belirtmişlerdir.

Şehir sakinlerinin büyük çoğunluğu turizmin Elmalı'daki kültürel mirasın korunmasında olumlu etkide bulunacağını, turizmin gelişmesiyle kültürel mirasın gelecek nesillere aktarımının kolaylaşacağına ve tarihi binaların restorasyonla eski görünümüne kavuşacağına inandıklarını belirtmektedir. Şehir sakinlerinin büyük çoğunluğu turizmin gelişmesi durumunda Elmalı'daki turizm faaliyetlerine tarımsal ürünleri pazarlayarak, ürettiği el işi ürünleri satarak, yöresel yemek çeşitleri hazırlayarak ve bunları pazarlayarak destek verebileceğini belirtmektedir. Şehir sakinleri kültürel mirasın en iyi şekilde "Bakım, Onarım ve Restorasyonları Yapılarak" korunabileceğine inanmaktadır.

Ayrıca yapılan çalışmada şehir sakinlerinin medeni durumu ile Elmalı'da kültürel mirasın yeterince korunması ve Elmalı'daki ikametgah süresi ile kültürel mirasın korunmasında turizmin etkisine yönelik düşünceleri arasında istatistiki olarak anlamlı ilişkiler saptanmıştır.

Kültürel miras öğelerinin tanımlaması, tanıtımının yapılması ve bu öğelerin şehrin markalaşma sürecinde etkin kullanımı, üretim ve tüketimde sinerjiyi arttıracak, kırsal kalkınmaya destek olacak bir kalkınma modeli olarak düşünülebilir. Bu kırsal kalkınma modelinin sakin şehir teması ile birlikte kullanılması ise modelin sürdürülebilirliği açısından önem arz etmektedir. Nitekim Yalçın ve Yalçın (2013, 40-41) yapmış oldukları çalışmada sürdürülebilir yerel kalkınma için sakin şehir hareketinin bir model olabileceğini ve özellikle Türkiye'de sakin şehir (Cittaslow) hareketinin yerel kalkınma modeli olarak görülebileceğini belirtmişlerdir. Kut (2014, 6) Sandıklı örneğinde sürdürülebilir yerel kalkınmada markalaşmanın sakin şehir hareketi ile sağlanabileceği şeklinde öneri geliştirmiştir.



Kırsala dönük kalkınma modelleri incelendiğinde bu modellerin çoğunlukla tarıma yönelik ve çiftçilerle ilgili uygulamalara dayalı olduğu görülmektedir. Oysa tarımsal kalkınma ve kırsal kalkınma birbirinden ayrılabilir, geliştirilebilir ve birbirini tamamlayıcı unsur olarak değerlendirilebilir. Her ne kadar kırsalda tarımsal faaliyetlerin yapıma düzeyi fazla olsa da, Türkiye coğrafı sınırları içerisinde sayısız kültürel miras ögesini barındırmakta ve bunların büyük bir kısmı da kırsalda yer alan yerleşim yerlerinde bulunmaktadır. Bu sebeple Türkiye'nin tarihi ve kültürel zenginliğini oluşturan bu ögelerin ortaya çıkarılması ve şehirlerin pazarlanabilirliğinde kullanılması öncelikle yerel kalkınma, sonrasında toplumsal kalkınma için büyük bir katkı sağlayabilecektir. Özellikle kültürel miras ögelerine odaklanılarak gerçekleştirilen şehir markalaştırmalarının başarısının uzun vadede sağlanabilmesi şehrin pazar değerini arttıracak ve şehirlerin sakin şehir ünvanını kazanması ile bu durum daha sürdürülebilir hale gelebilecektir. Bu noktada turizmin başşehri olan Antalya'nın kırsalında bulunan Elmalı ilçesi başta olmak üzere tüm kırsalda bulunan ve sakin şehir kriterlerini taşıyan şehirlerimizin tüm potansiyellerini ortaya çıkararak gerekli çalışmaları başlatması önem arz etmektedir. Yapılan bu çalışmadan elde edilen bulgulardan da yola çıkıldığında özellikle Elmalı ilçesi sakin şehir kriterlerinin birçoğunu taşımaktadır. Henüz taşımadığı kriterleri ise kolaylıkla sağlayabilecek ve geliştirebilecek potansiyeldedir. Çünkü yöre halkının bu konuyu sahiplenebileceği öngörülmektedir. Ayrıca ilçenin sakin şehir ünvanını alması kültürel mirasın daha etkin korunmasını ve yaygınlaştırılmasını da sağlayabilir. Yörenin kendi benliğinde yaşaması, yöre turizminin gelişmesini sağlayabilir, kırsalda kalkınmayı geliştirebilir.

Yapılan birçok çalışmada da vurgulandığı üzere, "sakin şehir" hareketinin başarısı tüm paydaşların katılımına bağlıdır. Kırsalda sakin şehir hareketi uygulanmasında bulunulacak ise, ilk olarak yerel paydaşların tümünün bu konuya yönelik farkındalık düzeylerinin artırılması için çalışmalar yapılmalıdır. Bu noktada yerel yönetimlerin, sivil toplum örgütlerinin ve üniversitelerin bir konsensüs oluşturarak bu hareketi sahiplenmesi ve uygulanabilirliğine yönelik çalışmalarını arttırmaları önem arz etmektedir. Uygulamanın geliştirilme sürecinde ise özellikle politika yapımcıların sakin şehir uygulamalarına yönelik teşvikleri geliştirmeleri, kültürel mirasın korunmasına yönelik önlemler alınması konusunda yapılan çalışmaları desteklemeleri önemli kriterlerdendir.

Sonuç olarak, Elmalılılar Elmalı'nın sahip olduğu kültürel miras ögelerinin ve ilçenin pazar değerinin farkındadır. Bu noktada yerel yönetimler ve diğer tüm paydaşlar "Sakin Şehir" hareketine yönelik çalışmalara başlayarak, tüm potansiyellerini bu alana yönlendirmelidirler. Bu süreçte özellikle kültürel miras ögeleri ile şehrin markalaştırılması yönünde uygulamalara yer verilebilir. Kültürel miras ögelerinin dokusunu koruyacak önlemler alarak şehrin sürdürülebilir turizm potansiyeli artırılabilir ve bu şekilde sürdürülebilir kalkınma modeli oluşturulabilir. Nitekim Hekimci (2014, 44-49), yapmış olduğu çalışmada Türkiye'nin tarihi, mimari, kültürel özgünlüklerini vurgulayacak yüzlerce yöresi bulunduğunu, bu yörelerin yavaş şehir markalaşmasıyla dünya çapında akredite edilme olanağı ile birlikte değerlendirildiğinde; Türkiye'nin, üretim ve tüketimde yerel sosyo-ekonomik sinerjiyi sağlayarak sürdürülebilirliği gerçekleştirilebilecek olan önemli bir yerel kalkınma hamlesinin gerçekleştirebileceğine inanıldığını belirtmiştir. Ayrıca Günerhan vd. (2010, 32-37) yaptıkları çalışmada sakin şehir olmakla şehrin kendi kimliği ile var olabileceğini, şehir insanın sağlıklı ve mutlu yaşayabileceğini, doğanın korunacağını ve kaynakların sürdürülebilir olmasının sağlanabileceğini belirtmişlerdir. Ayrıca büyükşehirlerin çevresinde yer alan belde belediyelerin "sakin şehir" olmaları sonucu büyükşehirler için doğal kaynakların korunabileceği tampon bölge anlamı taşıyabileceklerini vurgulamışlardır. Bununla birlikte sakin şehir olmak için nüfusun elli binden az olması gerektiği gerçeğinin unutulmamasını, şehrin adının "sakin", ambleminin "salyangoz" olmasa da sakinleşmek ya da yavaşlamak için her şehrin kendi bünyesinde "bir şeyler" yapmasını, nüfusu elli binden fazla olan şehir ve kasabalar için de "sakin şehirlerin" yerel yöneticiler tarafından birer model olarak ele alınabileceğini önermişlerdir.

Türkiye'nin kültürel miras zenginliği düşünüldüğünde her şehir için kültürel miras özelinde çalışmalara odaklanılarak sakin şehir hareketi kapsamında yöre/şehir/bölgelerin potansiyellerinin ortaya çıkarılmasına yönelik çalışmalara daha fazla yer verilebilir.

KAYNAKÇA

- Acar, Yusuf (2017). Sürdürülebilir Destinasyon Yaratma Kapsamında İhlara Yöresinin Cittaslow İçin Uygunluğunun İncelenmesi. *TURAN-SAM Uluslararası Bilimsel Hakemli Dergisi*, ISSN: 1308-8041, e-ISSN: 1309-4033, Cilt: 9, S.33, s. 396-404.
- Ahunbay, Zeynep (2007). *Tarihi Çevre Koruma ve Restorasyon*. İstanbul: YEM Yayınları.
- Ak, Duygu (2017). Yavaş Kent (Cittaslow) Hareketi ve Türkiye Örnekleri Üzerine Bir Değerlendirme. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi / The Journal of International Social Research*, Cilt: 10, S.52, s. 884-903.
- Anonymous, (2018). Cittaslow Association, Philosophy, November 14, 2018, from Cittaslow Association. Web site: <http://www.cittaslow.org/content/philosophy>.
- Atalan, Özlem, Makaklı, Elif Süyük (2016). Cittaslow Hareketi ve Tarihsel Kentler. *International Journal of Social Science*, S.42, p.547-558.



- Baldemir, Ercan, Kaşmer Şahin, Tezcan, Kaya Funda (2013). Yavaş Şehir Olma Durumunun Analitik Hiyerarşi Süreci İle Değerlendirilmesi. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, Cilt:2, S.1, s.29-50.
- Başarangel, İlke, Ulaş, Şevki (2017). A Research on the Perceptions, Attitudes and Life Satisfaction of the Cittaslow Citizens Sample of Vize County. *International Journal of Business and Social Science*, Vol.8, No.1, s.107-116.
- Burkut, Emine Banu (2017). Yavaş Şehirlerin (Cittaslow) Kültürel Miras ve Turizme Etkilerinin Değerlendirilmesi: Türkiye Örneği. *Uluslararası Kültürel Miras ve Turizm Kongresi (International Congress On Cultural Heritage And Tourism)*, Konya, Turkey, May 19-21, 2017, s.297-306.
- Can, Abdullah (2017). *SPSS ile Bilimsel Araştırma Sürecinde Nicel Veri Analizi*. 5.Baskı, Ankara: Pegem Akademi.
- Çetin, Turhan (2010). Cumalıkızık Köyü'nde Kültürel Miras ve Turizm Algısı. *Milli Folklor Dergisi*, S.22, s.181- 190.
- Çıtak, Şerife Özgün (2016). Sakin Şehirler Hızlı Turistler, *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*. Cilt:5, S.8, s.2692-2706.
- Deniz, Taşkın (2017). Hızlı Dünyada Sürdürülebilir Mekânlar: Sakin Kentler. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, Cilt:6, S.3, s.1399-1412.
- Duymaz, A. Şevki (2008). Kentsel Gelişim ve Mimari Yapılar Üzerine Bir Çalışma Örneği: Elmalı Şehri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S.18, s.205-220.
- Dündar, Yusuf, Sert, Ayşe Nevin (2018). Yerel Halkın Yavaş (Sakin) Şehir Hakkındaki Algıları: Seferihisar'da Nitel Bir Araştırma. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, Cilt:2, S.4, s.74-91.
- Düzenli, Tuğba (2018). Çevreyle Bütünleşen- Sürdürülebilir "Cittaslow" Hareketi: Gerze Örneği. *Social, Mentality and Researcher Thinkers Journal*, Vol.4, S.11, s.307-314.
- Günerhan, Sibel Ağu, Erdem, Ümit, Günerhan, Hüseyin (2010). Çevre ve Enerji Açısından Yavaş Şehir Hareketinin Gelişimi. *Tesisat Mühendisliği*, S.118, s.32-37.
- Hekimci, Ferda (2014). Sürdürülebilir Yerel Kalkınma ve "Yavaş Şehirler" ve Eko-turizm. *T.C. Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Verimlilik Genel Müdürlüğü Kalkınmada Anahtar Verimlilik Dergisi*, S.306, s.44-49.
- İşler, Bülent (2009). *Likya Bölgesi'nde Karabel Asarcık'taki Erken Bizans Yerleşimi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kadioğlu, D. Yalım (2009). Yavaşlığın Keyfi Bu Şehirlerde. *Yolculuk Dergisi*, S.62, s.72-76.
- Karadeniz, Cemile Bahtiyar (2014). Sürdürülebilir Turizm Bağlamında Sakin Şehir Perşembe. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi / The Journal of International Social Research*, Vol.7, S.29, s.84-107.
- Kartal, Mahmut (2006). *Bilimsel Araştırmalarda Hipotez Testleri: Parametrik ve Nonparametrik Teknikler*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kılıç, Rukiye, Oral Atalay, Mükerrerem, Set Öge, Derya, (2018). Şehir Pazarlaması Ve Hane Halkının Şehre Yönelik Algıları: Elmalı İlçesi Örneği. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD), Eurasian Journal of Researches in Social and Economics (EJRSE)*, ISSN: 2148-9963, s.103-122.
- Kocaman, Mehmet, Kocaman Emel Memiş (2016). Marka Şehir Oluşturmada Zile'deki Kültürel ve Gastronomik Ürünlerin Önemi (Yavaş Şehir Modeli). *Zile Kültür Sanat Dergisi, Tarihi ve Kültürüyle III. Zile Sempozyumu Bildirileri Özel Sayısı*, Sayı: 7-8, s.297-302.
- Korkmaz, Halil, Mercan, Okan, Atay, Lütfi (2014). The Role of Cittaslow in Destination Branding: The Case of Seferihisar. *Current Issues of Tourism Research*, S.1, s.5-10.
- Kut, Esra (2014). Marka Kent Olma Yolunda Cittaslow (Slow City) Felsefesi İle Bütünleşmesi Düşünülen Sandıklı. *Marka Kent Sandıklı, Afyon, Türkiye*, 15-18 Ekim 2014, s.1-6.
- Malet, Sandra (2018). Le label Cittaslow Et Sa Diffusion Dans Les Communes Françaises: La Lenteur Pour Produire Des Espaces Durables?. *Territoire En Mouvement Revue De Géographie Et Aménagement*, S.37, s.1-19.
- Mayer, Heike, Knox, Paul L. (2005). Slow Cities: Sustainable Places in a Fast World. *Journal of Urban Affairs*, S.28 (4), s.321-334.
- McKercher, Bob, Du Cros, Hilary (2002). *Cultural Tourism The Partnership Between Tourism and Cultural Heritage Management*. Binghamton: The Haworth Hospitality Press.
- Mutdoğan, Selin (2010). Seferihisar Örneğinde Sakin Şehir Hareketi, *GreenAge Symposium, Mimar Sinan Fine Arts University, Faculty of Architecture*. 6-8 December 2010, İstanbul, Türkiye, s.1-10.
- Nakip, Mahir, (2013). *Pazarlama Araştırmaları*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Oğuz, Öcal (2004). *Somut Olmayan Kültürel Mirasın Müzelenmesi Sempozyum Bildirileri ve İfade Çeşitliliği*. Ankara: Gazi Üniversitesi THBMR Yayınları,
- Oğuz, Öcal (2009). *Somut Olmayan Kültürel Miras Nedir?*. Ankara: Geleneksel Yayıncılık.
- Okuyucu, Ayşe (2011). *Osmanlı İnce Merkezinde Kültürel Mirasın Korunması ve Turizm Amaçlı Kullanımına Yönelik Bir Araştırma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya (Beşeri ve İktisadi Coğrafya) Anabilim Dalı, Ankara.
- Oral Atalay, Mükerrerem, Kılıç, Rukiye, Set Öge, Derya, (2018). *Experiential Marketing Effort: Elmalı Municipality Example, A Critical Review of Social Sciences Theory and Practice*. EDITED BY Bora Yenihan, Doğa Başar Sarıipek, Gökçe Cerev, First Published 2018. Frontpage Publications Limited, London, United Kingdom, p.188-203.
- Özmen, Ayça, Can, Mehmet Cengiz (2018). Cittaslow Hareketi'ne Eleştirel Bir Bakış. *Planlama*, 28 (2), s.91-101.
- Özmen, Şule Yüksel, Birsen, Haluk, Birsen, Özgül (2016). Kentleşme Dinamiklerine Cittaslow Kentler Üzerinden Bakmak: Türkiye'deki Cittaslow Şehirleri Üzerine Bir Araştırma. *Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Uluslararası Hakemli Dergisi*, Cilt:24, S.2, s.9-22.
- Özmen, Şule Yüksel, Birsen, Haluk, Birsen, Özgül (2017a). Sakin Şehir Yalvaç Örneğinde Sürdürülebilirlik, Sakin Şehirler ve Toplumsal Katılım. *Akademia Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt:1, S.3, s.140-158.
- Özmen, Şule Yüksel, Birsen, Haluk, Birsen, Özgül (2017b). Sakin Şehirlerde Toplumsal Katılım: Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunmasında Kadınların Rolü. *Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi*, Cilt:4, S.14, s.59-71.
- Set Öge, Derya, Kılıç, Rukiye, Oral Atalay, Mükerrerem (2018). Tarihi ve Kültürel Değerleriyle Şehir Pazarlaması: Elmalı İlçesi Örneği. *Innovation and Global Issues in Social Sciences III, Patara Antique City Parliament Building*, April 26-29, 2018, Antalya, Türkiye, s.1053-1067.
- Sırım, Veli (2012). Çevreyle Bütünleşmiş Bir Yerel Yönetim Örneği Olarak "Sakin Şehir" Hareketi ve Türkiye'nin Potansiyeli. *Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, Cilt:1, S.4, s.119-131.
- Sungur, Zerrin (2013). Türkiye'nin Sakin Şehirlerindeki Kadın Girişimciliğine Sosyolojik Bir Bakış. *International Conference On Eurasian Economies, Session 3C: Girişimcilik*, 7-18 September 2013, St. Petersburg, RUSSIA, s.641-648.
- Şahin, İsmail, Kutlu, Salih Ziya (2014). Cittaslow: Sürdürülebilir Kalkınma Ekseninde Bir Değerlendirme. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, Cilt:2, S.1, s.55-63.
- Tokal, Tuncer (2010). *Pazarlama Araştırması*. Ankara: Dora Yayıncılık.
- Yalçın, Alper, Yalçın, Sevdâ (2013). Sürdürülebilir Yerel Kalkınma İçin Cittaslow Hareketi Bir Model Olabilir Mi?. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, Cilt:5, No:1, ISSN:1309-8012, s.32-41.
- Yalçın, Alper, Yalçın, Sevdâ, (2012). Türk Devletleri ve Topluluklarında Yaşanabilir Kentler Birliği -Cittaslow Benzeri Sürdürülebilir Yerel Kalkınma Model Önerisi-. *10.Uluslararası Türk Dünyası Sosyal Bilimler Kongresi*, Simferepol, Ukrayna, 2012.
- Yavuzçehre Savaş, Pınar, Donat, Onur (2017). Türkiye'de Sakin Kent (Cittaslow) Üyelığının Kamusal Mekânlara Etkisine Yönelik Bir İnceleme. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S.27, s.115-126.
- Yılmaz, Ali, Tuncer, Mehmet, Zorlu, Kuttusi (2016). Yavaş Şehir (Sürdürülebilir Yerel Kalkınma) Potansiyelinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma: Güzelyurt, Aksaray. *Studies of The Ottoman Domain*, Cilt:6, S.10, ISSN:2147-5210, s.1-18.
- Zengin, Burhanettin, Genç, Koray (2018). Yavaş Şehirlerin Pazarlaması: Göynük Örneği. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt:7 S.2, s.585-599.